

Bijlage VSBO PBL

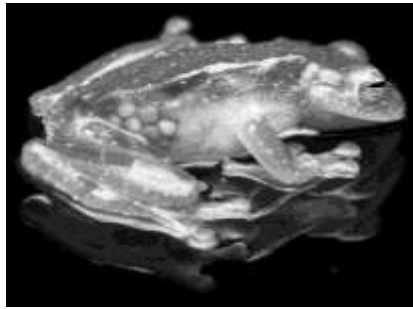
2026

tijdvak 1
woensdag 6 mei
07.30 - 09.30 uur

Nederlands

Tekstboekje

Tekst 1 Glaskikkers slaan bloed op in lever

- 1 Als glaskikkers gaan slapen, verstoppen ze hun rode bloedcellen in hun lever. Daardoor wordt het dier doorzichtig en is het volledig gecamoufleerd. Dat blijkt uit onderzoek van de Amerikaanse Duke-universiteit.
- 2 De kikkers verstoppen tijdens hun slaap bijna 90 procent van hun rode bloedcellen in speciale zakken in hun lever. Dit bloed kan urenlang bij elkaar gehouden worden zonder dat er stolsels ontstaan. Bij mensen zouden op een gegeven moment wel bloedpropjes ontstaan, zeggen de onderzoekers.
- 3 Tijdens de slaap pompt het hart geen rood bloed meer rond, maar een soort blauwe vloeistof. Als het dier wakker wordt, komen de cellen vanzelf weer tevoorschijn en gaat het bloed weer door het lichaam circuleren.
- 4 De 'glazen kikkers' hebben van zichzelf al een doorzichtige huid, maar doordat ze rode bloedcellen verbergen, worden ze twee tot zelfs drie keer zo transparant. ...5... kunnen kikkers zich volledig gecamoufleerd onder een bladerdak verschuilen.
- 5 Behalve glaskikkers zijn er meer dieren die transparant kunnen worden, maar dat zijn voornamelijk vissen. Zo zijn de larven van palingen transparant en zijn er ook glasvissen en glasmeervallen. In het water zijn deze dieren, doordat ze transparant zijn, bijna niet te zien.

Naar: een artikel van Nu.nl

Tekst 2 Respect van de supporters

Winschoten – Handbaljeugd Bluestars E1 vraagt om respect van de supporters op de tribune. Er komt tijdens al hun wedstrijden in de sporthal een spandoek te hangen.

De handbalvereniging hoopt hiermee een einde te maken aan scheldende supporters op de tribune. Deze actie is in gang gezet door de club zelf en het is dan ook een individuele actie. Of er meerdere clubs gaan volgen, is nog niet bekend.

Naar: een artikel op OldambtNu.nl

Tekst 3 Kitten met vier oren geadopteerd

- 1 Een kitten die geboren is met vier oren heeft een thuis gevonden. Het nieuws over zijn adoptie is viraal gegaan op sociale media. Midas, de vier maanden oude kat, is een Russische blauwe mix en werd geadopteerd door een vrouw in Turkije. Midas heeft virale bekendheid gekregen op Instagram. Hij heeft een extra paar kleine oren in zijn primaire oren. De vier oren zijn niet de enige bijzondere kenmerken van Midas. De kat heeft ook een schattig merkteken op zijn buik.
- 2 Volgens *Daily Mail* werd de kitten geadopteerd door Canis Dosemeci en haar partner. De vrouw had al een huisdier ...13... ze Midas mee naar huis nam. Op de Instagram-pagina kan Midas gezien worden met de twaalfjarige hond genaamd Suzy. De twee huisdieren lijken gelukkig met elkaar te zijn.
- 3 Dosemeci zei dat de vier oren van de kitten geen invloed hebben op haar gehoor. "Midas is een heel speelse kat. Maar ook heel vriendelijk", zei ze. "Ze slaapt de hele dag en is de hele nacht wakker."

Naar: een artikel uit het dagblad Amigoe

Tekst 4 Plastic afval overal

Plastic wordt gezien als voedsel

- 1 In Florida is een babyschildpad gevonden met 104 stukken plastic in zijn lijfje. Het zeeschildpadje heeft dit helaas niet overleefd. Emily Mirowski zorgt voor zeeschildpadden in het opvangcentrum Gumbo Limbo Nature Center. Net nadat de schildpad gevonden was, heeft zij hem onderzocht. “Het dier was zwak en had heel veel honger. Het ging niet goed met hem,” vertelt ze.
- 2 Ze kon de schildpad niet meer redden. Nadat de schildpad overleed, werd hij onderzocht. Ze kwam erachter dat zijn buik vol zat met plastic, zoals stukjes ballon en flessen labels. “Het was hartverscheurend. Het plasticprobleem is iets wat we al jaren zien, en we hopen dat andere mensen nu ook eindelijk dit beeld te zien krijgen,” volgens Emily.
- 3 Bij het opvangcentrum worden veel schildpadden gebracht en vele gaan dood, doordat ze plastic hebben gegeten. Als babyschildpadden net uit hun ei komen, lopen ze naar zee. Ze zoeken in hun eerste levensfase veiligheid tussen zeewier dat aan de oppervlakte drijft. Jammer genoeg is dit precies de plek met veel kleine stukjes plastic. De schildpadjes eten deze per ongeluk op en het plastic geeft ze een vol gevoel; dan eten ze geen voedsel meer en sterven ze van de honger.
- 4 In Sri Lanka wordt nog steeds plastic en ander afval in de natuur gedumpt, waardoor natuurgebieden steeds vaker in vuilnisbelten veranderen. Nog niet zo lang geleden vonden olifanten hun voedsel gewoon in de jungle; nu staan ze met hun poten in de modder. In de afgelopen acht jaar stierven zeker twintig olifanten door een grote klomp plastic in hun maag waardoor biologen en dierenartsen zich hierover nu wel zorgen maken. Voor je het weet, bestaan er alleen nog maar olifanten van plastic, opgezet in een museum.

Naar: een artikel uit Panorama

Tekst 5 Bijzondere attracties in Ecuador

Lees de tekst uit een folder met reisinformatie over enkele bezienswaardigheden in Ecuador.

1 Baños

Een prachtige wandeling brengt je naar een krachtige waterval. Mocht je daarna nog zin hebben om op hoogte te schommelen, breng dan een bezoek aan la Casa del Arbol en bekijk vanuit hier de Tungurahua vulkaan.

2 Cabo Rosa Tunnels

Dit is de beste plek om te snorkelen. Je kunt zwemmen met zeepaardjes, zeeschildpadden, blauwe haaien en als je geluk hebt, kun je de Galápagos-pinguïns zien.

3 Laguna van Quilotoa

Geniet van een dagtour naar de Quilotoa-lagune vanuit Quito. Bewonder onderweg het prachtige landschap van de Andes.

4 Otavalo

Bezoek de toeristische hoogtepunten in de provincie Imbabura, waar je de grootste inheemse markt in Latijns-Amerika in Otavalo kunt bezoeken.

5 Amazoneregenwoud

Het unieke en bedreigde Amazoneregenwoud vormt het leefgebied van ontelbaar veel planten-, dier- en insectensoorten. Het is een ander deel van Ecuador dat je tenminste eenmaal in je leven bezocht moet hebben.

6 Papallacta

Wat een genot om je onder te dompelen in de warmwaterbaden van Papallacta, een paradijsje waar ieder tot rust komt. Verwen je innerlijke zelf met verse 'trucha' (forel) die hier in vijvers gekweekt wordt.

7 De Chimborazo

Met zijn 6310 meter is de Chimbarazo het hoogste punt in Ecuador. Doordat Ecuador op de evenaar ligt, is de top van de Chimborazo dus het dichtstbijzijnde punt tot de zon op de hele wereld. Je kunt in rustig tempo naar de berghut wandelen om van dit prachtige uitzicht te genieten bij helder weer.

Naar: folder met reisinformatie over bezienswaardigheden in Ecuador

Tekst 6 Geldteller Rode Kruis nadert 174.000 gulden

- 1 Willemstad- Het Rode Kruis Curaçao heeft tot heden bijna 174.000 gulden ingezameld. De hulporganisatie hoopt in de komende maanden nog het totaalbedrag van een half miljoen gulden binnen te halen. Dit is namelijk nog nodig om de kosten te dekken van de nieuwbouw van een multifunctioneel centrum in Suffisant.
- 2 De aftrap van de geldinzameling van het Rode Kruis was op 28 mei 2023. Op het Brionplein vonden een markt en een televisie- en radioshow plaats om geld in te zamelen. Aan het eind van dat evenement in Otrobanda stond de teller op 150.000 gulden. De grootste donateur was de Maduro & Curiel's Bank (MCB) met 50.000 gulden. Nu meldt het Rode Kruis dat de teller via online-donaties inmiddels 174.000 gulden nadert.
- 3 Het Rode Kruis meldt dat een burger grote indruk heeft gemaakt op de vrijwilligers van de hulporganisatie. Deze burger kwam op 28 mei naar het Brionplein om 500 gulden te doneren. Enkele vrijwilligers pinkten een traantje weg door het emotionele verhaal van deze donateur.
- 4 Deze burger vertelde dat hij tijdens de lockdown geen eten had voor zijn familie en dat ...29... de voedselpakketten en de tegoedbonnen van het Rode Kruis zijn gezin de pandemie overleefd heeft. Hij voelde zich geroepen om nu als burger de organisatie te helpen.
- 5 Het Rode Kruis meldt dat de inzameling online doorgaat. Personen en bedrijven kunnen hun ...31... storten op de rekening MCB #20047772.

Naar: een artikel uit de Amigoe, 16 juni 2023